

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**
MAREK NIECHCIAŁ

Warszawa, 30 września 2019 r.

DMP-2.560.5.2019.AKo

Pan Carles Esteva Mosso
Zastępca Dyrektora Generalnego
ds. Pomocy Publicznej
Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji
Komisja Europejska

**HT.5224 - Targeted review of the General Block Exemption Regulation (State Aid):
extension to national funds combined with certain Union programmes**

Szanowny Panie Dyrektorze,

w związku z konsultacjami *projektu rozporządzenia Komisji (UE) zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 651/2014 uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu* (dalej: projekt rozporządzenia), przedstawiam, co następuje.

UWAGI OGÓLNE

Należy w pierwszej kolejności zaznaczyć, że władze polskie z dużym zadowoleniem przyjmują propozycję Komisji zmiany rozporządzenia (UE) nr 651/2014 (dalej: GBER) w następujących trzech obszarach, umożliwiającym państwom członkowskim stosowanie środków pomocy publicznej bez konieczności ich wcześniejszej notyfikacji:

- finansowania krajowego związanego z produktami finansowymi wspieranymi przez Fundusz InvestEU;

- projektów w obszarze badań, rozwoju i innowacji, które uzyskały znak jakości (*Seal of Excellence*) w wyniku oceny wniosków zgłoszonych do programów „Horyzont 2020” lub „Horyzont Europa”, jak również projektów realizowanych w ramach współfinansowania i w ramach łączenia w zespoły w kontekście programów „Horyzont 2020” lub „Horyzont Europa”;
- projektów w ramach europejskiej współpracy terytorialnej (EWT).

Niemniej jednak, w opinii władz polskich, aby projektowane przepisy mogły stanowić skuteczne narzędzie, pozwalające na prawidłowe stosowanie zasad pomocy publicznej (m.in. poprzez wyeliminowanie już na tym etapie licznych wątpliwości interpretacyjnych, a w konsekwencji błędów na etapie implementacji), projekt rozporządzenia wymaga jeszcze pewnych poprawek, uzupełnienia lub doprecyzowania.

Władze polskie chciałyby zwrócić w szczególności uwagę na kilka zagadnień problemowych, jakie zidentyfikowały podczas analizy proponowanych rozwiązań.

1. W opinii władz polskich nie jest zasadne przypisywanie poszczególnych kategorii prac badawczo-rozwojowych do poziomów gotowości technologicznej (TRL) w sposób sztywny. Przyjęcie takiego rozwiązania jest w opinii Polski niekorzystne, gdyż proponowane zdefiniowanie badań przemysłowych i eksperymentalnych prac rozwojowych w odniesieniu do określonych TRL odbiega od metodyki dotychczas stosowanej zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym. Ponadto, w konkretnej, indywidualnej sprawie, ze względu na jej specyfikę, może zaistnieć potrzeba przypisania danego TRL do innej kategorii prac badawczych niż wynika to z obecnie proponowanej nowelizacji GBER.
2. Należy zwrócić uwagę, że w konsekwencji zaproponowanej przez Komisję treści nowelizacji GBER, na poziomie tego samego aktu prawnego, w obszarze pomocy państwa na rozwój sieci szerokopasmowych, będą występowały trzy odrębne regulacje dotyczące wyłączeń spod obowiązku notyfikacji. O ile jednak dotychczas obowiązujące art. 14 ust. 10 i art. 52 GBER zawierają, co do zasady, spójne podejście do udzielania pomocy na sieci szerokopasmowe, projektowany art. 56e ust. 3 wraz z art. 2 pkt 138a i 174-179 GBER wprowadzają pojęcia oraz sformułowania dla tego rozporządzenia nowe, do tego w sposób niespójny, przez co stosowanie tych przepisów może być obciążone dużym ryzykiem błędu. Szczegółowo zagadnienie to zostało omówione w tabeli.
3. W związku z propozycjami dotyczącymi pomocy udzielanej na projekty w ramach EWT, władze polskie poddają pod rozagę uregulowanie przez Komisję również kwestii

dotyczących podziału odpowiedzialności, uprawnień i obowiązków pomiędzy państwami członkowskimi w zakresie oceny występowania pomocy publicznej, sprawdzania warunków dopuszczalności pomocy oraz publikowania, monitorowania i raportowania pomocy. Z uwagi na specyfikę i różnorodność rozwiązań krajowych w zakresie pomocy publicznej (np. definicji podmiotu udzielającego pomocy) trudno jest wypracować w ramach tego programu jednolite rozwiązania, które uwzględnią konieczne do spełnienia wymogi poszczególnych prawodawstw krajowych.

4. W opinii władz polskich, wątpliwość budzi rola, w jakiej mogą występować krajowe banki i instytucje prorozwojowe w przypadku środków pomocowych, o których mowa w art. 56e i 56f GBER. W szczególności, obawy władz polskich wzbudza wyłączenie tych instytucji z kategorii „*komercyjnych pośredników finansowych*”, zdefiniowanych w art. 2 pkt 171 projektowanego GBER. W warunkach polskich wyłączenia te objęłyby bowiem Bank Gospodarstwa Krajowego, który jest jedyną instytucją o charakterze banku prorozwojowego i który na zasadach ogólnych podlega regulacjom ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. *Prawo bankowe* oraz nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego. Podobnie, proponowana w nowym art. 2 pkt 173 GBER definicja „*funduszy rynkowych*” nie obejmuje funduszy krajowych banków lub instytucji prorozwojowych, które działają na warunkach rynkowych, na zasadzie zysku i na własne ryzyko.

W tym kontekście należy podkreślić, że ewentualne wykluczenie w powyższym zakresie powinno odnosić się do warunków i zasad prowadzonej działalności danego podmiotu (niezależnie czy jest krajowym bankiem rozwoju czy nie), a nie statusu nadanego przez prawo krajowe, które zgodnie z unijnym prawem pomocy publicznej powinno mieć drugorzędne znaczenie. Władze polskie nie znajdują uzasadnienia, żeby ze względu na wyłączenie pełnienie roli krajowego banku rozwoju, dany podmiot był wykluczony z zakresu ww. definicji.

Analogicznie, brak jest uzasadnienia dla wyłączenia spod zakresu definicji „*funduszy rynkowych*” dla funduszy zapewnianych przez krajowe banki rozwoju. Taka regulacja, utrudnia w sposób zdecydowany, wykorzystanie przeznaczenia pomocy regulowanego art. 56f przez zarówno krajowe banki rozwoju, jaki i pośredników finansowych wdrażających produkty InvestEU przy wykorzystaniu środków zapewnionych przez krajowe banki rozwoju. Brak jest racjonalnego uzasadnienia dla wprowadzenia takich zasad, szczególnie, że wykluczenie to nie opiera się na analizie zasad oferowania takich środków (podział ryzyka, koszt, itp.), a jedynie na formalnym źródle pochodzenia (krajowy bank rozwoju).

5. Władze polskie pragną wskazać na niedostosowanie zaproponowanych zasad odnoszących się do minimalnego kosztu pożyczki (na poziomie beneficjenta pomocy), określonego w art. 56e ust. 1 GBER do państw, gdzie walutą nie jest euro. Zaproponowane zasady w sposób zdecydowany utrudnią wykorzystanie InvestEU w takich państwach członkowskich, w szczególności w obszarach MŚP oraz Social Investments i Skills Window. W przypadku pożyczek ze stałą stopą procentową, zgodnie z zaproponowanymi zasadami, minimalny poziom oprocentowania powinien być co najmniej na poziomie oprocentowania obligacji emitowanych przez dany kraj dla odpowiedniego okresu¹. Przykładowo, w przypadku Polski, oprocentowanie dla 4-letniej pożyczki musiałoby obecnie zostać określone na poziomie co najmniej 2,4% (dla 3-letniej - 2,2%; dla 10-letniej 2,7%). Takie warunki cenowe zdecydowanie odbiegają od zapotrzebowania rynku w przedmiotowych obszarach (MŚP i inwestycje społeczne), są zdecydowanie mniej atrakcyjne niż wsparcie w formie pomocy de minimis (przy konieczności spełnienia jednocześnie dodatkowych warunków projektowych) oraz różnicują poziom wsparcia pomiędzy tymi państwami, gdzie walutą jest euro oraz inne waluty krajowe.
6. Władze polskie zwracają uwagę, że uzależnienie możliwości udzielania pomocy na podstawie art. 56f GBER od spełnienia przez pośrednika finansowego definicji „komercyjnego pośrednika finansowego”, uregulowanej w art. 1 pkt 171 GBER, może negatywnie wpływać na konkurencję między pośrednikami finansowymi. Pośrednicy klasyfikowani jako „komercyjni” pośrednicy finansowi będą mogli oferować produkty finansowe na innych warunkach od pośredników, którzy do tej kategorii nie będą mogli być zakwalifikowani (krytyczne uwagi dotyczące wykluczenia z zakresu przedmiotowej definicji krajowych banków rozwoju powyżej).
7. Władze polskie zwracają uwagę na niedoskonałą jakość tłumaczenia polskiej wersji projektu rozporządzenia, rodzącą liczne problemy interpretacyjne.
8. W kontekście przyszłych Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027 mechanizmy komplementarności pomiędzy środkami przyznawanymi bezpośrednio z poziomu Unii Europejskiej oraz środkami krajowymi - takie jak *Seal of Excellence* czy współfinansowanie - zostały zaproponowane przez Komisję w projektach rozporządzeń nie tylko dla programu Horyzont Europa, lecz również dla innych programów zarządzanych centralnie przez Komisję (Program LIFE, Program Single Market, program Digital Europe, etc.). Jednak w aktualnej propozycji modyfikacji zakresu GBER nie

¹ Jeżeli nie są dostępne *generic mid-swap rate* dla odpowiedniego okresu i waluty

widzimy odzwierciedlenia tych propozycji Komisji. W związku z tym, władze polskie zwracają się z prośbą o informacje, kiedy i w jaki sposób Komisja planuje wprowadzić uproszczenia dot. stosowania mechanizmów komplementarności dla innych programów zarządzanych centralnie na zasadach analogicznych do uproszczeń przewidzianych w aktualnym wniosku dot. modyfikacji GBER.

Ponadto, władze polskie przedstawiają poniżej tabelę zawierającą szczegółowe uwagi do poszczególnych przepisów projektu rozporządzenia/GBER, w tym rozwinięcie powyższych zagadnień problemowych.

UWAGI SZCZEGÓŁOWE

Pkt 5 preambuły	Niezbędne jest wyjaśnienie w treści preambuły, do jakich konkretnie instrumentów Horyzontu 2020 oraz Horyzontu Europa będą odnosiły się proponowane przepisy GBER (zawarcie takich wyjaśnień w nocie informacyjnej, która nie ma mocy aktu prawnego, nie jest wystarczające). Obecny zapis nie precyzuje tego w wystarczający sposób, co może powodować trudności dla beneficjentów oraz instytucji przyznających pomoc. Ponadto, wyjaśnienie takie powinno być wprowadzone komplementarnie we wszystkich aktach prawnych, których dotyczy taka możliwość.
Pkt 6 preambuły	W pkt 6 preambuły do projektu rozporządzenia w zwrocie „a TRL 5,6 i 8 eksperymentalnym pracom rozwojowym” pominięto TRL 7.
Art. 1 pkt 1 lit. c) projektu rozporządzenia	W art. 1 ust. 4 GBER zmianie ulegają jedynie lit. a) i c), stąd też art. 1 pkt 1 lit. c) projektu rozporządzenia powinien otrzymać brzmienie „c) ust. 4 lit. a) i c) otrzymuje brzmienie:”.
Art. 1 pkt 2 lit. c) projektu rozporządzenia	W art. 2 pkt 86 GBER zmianie ulega jedynie akapit pierwszy, stąd też proponuje się rozbić art. 1 pkt 2 lit. c) projektu rozporządzenia na oddzielną jednostkę i wprowadzenie zmiany o następującej treści: „w pkt 86) akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:”.
Art. 1 pkt 2 lit. f) projektu rozporządzenia	Art. 1 pkt 2 lit. f) projektu rozporządzenia powinien mieć następujące brzmienie: „dodaje się pkt 166) do 185) w brzmieniu:”, gdyż faktyczna numeracja dodanych definicji kończy się na numerze 185, natomiast w obecnym brzmieniu tego przepisu wskazuje się „182)”.
Art. 1 pkt 7 lit. a) projektu	Art. 1 pkt 7 lit. a) projektu rozporządzenia dokonuje zmiany art. 8 ust. 3 lit. b) GBER. Zmiana ta polega jednak na dodaniu akapitu drugiego i trzeciego. Stąd proponuje się zmianę brzmienia tego przepisu na następującą:

rozporządzenia.	„a) w ust. 3 lit. b) dodaje się akapit drugi i trzeci w brzmieniu”.
Art. 1 pkt 10 projektu rozporządzenia	W art. 14 ust. 15 GBER zmianie ulega jedynie zdanie pierwsze, stąd w art. 1 pkt 10 projektu rozporządzenia proponuje się zmianę na: „10) w art. 14 ust. 15 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:”
Art. 1 ust. 5 GBER	Zgodnie z art. 19 Rozporządzenia ustanawiającego program ramowy Horyzont Europa, podmioty kwalifikują się do otrzymania finansowania, jeżeli mają siedzibę w Państwie Członkowskim lub Państwie Stowarzyszonym. Warunek wydaje się sprzeczny z warunkami udzielania pomocy publicznej, gdzie zgodnie z art. 1 ust. 5 GBER, rozporządzenie to nie ma zastosowania w przypadku, w którym przyznanie pomocy uwarunkowane jest obowiązkiem posiadania przez beneficjenta siedziby w danym Państwie Członkowskim. Dozwolone jest jedynie wymaganie posiadania w momencie wypłacenia pomocy zakładu lub oddziału w Państwie Członkowskim przyznającym pomoc. W związku z tym należy wyjaśnić, czy w ramach Horyzontu 2020 oraz Horyzontu Europa warunek dotyczy wymogu posiadania siedziby w jednym z Państw Członkowskich lub Państwie Stowarzyszonym, niezależnie od pochodzenia partnerów projektu, czy też faktycznie wymóg ten dotyczy konieczności posiadania przynajmniej przez jednego z partnerów w projekcie siedziby na terytorium państwa, w którym aplikuje o wsparcie, co mogłoby powodować sprzeczność z przepisami o pomocy publicznej.
Art. 2 GBER	Brak jest definicji „projektu w ramach współfinansowania” oraz „projektu w ramach łączenia w zespoły”, o których mowa w art. 25b GBER. Art. 2 GBER powinien zawierać odpowiednie definicje, zawierające przynajmniej odesłanie do odpowiedniego aktu regulującego te kwestie. Jednocześnie należy zaznaczyć, że w rozporządzeniu ustanawiającym program Horyzont Europa, brak jest takich definicji. W związku z powyższym, nie ma pełnej jasności co do tego, jakie jest przeznaczenie pomocy w ramach art. 25b oraz w ramach którego z programów Horyzont będą one realizowane.
Art. 2 GBER	Brak jest definicji „instytucji finansowej”. Pojęcie to jest przywołane w definicji „pośrednika finansowego”, zawartej w art. 2 pkt 170 GBER, lecz brak jego zdefiniowania powoduje, że ww. definicja pośrednika finansowego nie jest klarowna.
Art. 2 pkt 85 GBER	Treść zawarta w nawiasie na końcu definicji „badań przemysłowych” powinna otrzymać w polskim tłumaczeniu brzmienie: „odpowiadające poziomowi gotowości technologicznej 2, 3 i 4” zamiast: „odpowiadające poziomowi

	<p>gotowości technologicznej <u>od 2, 3 i 4</u>". Obecna treść komentowanego przepisu może wprowadzać w błąd co do tego, czy badania przemysłowe obejmują również badania późniejsze, niż poziom 4. Należy dodatkowo zwrócić uwagę na fakt, że wersja angielska jest w tym zakresie jednoznaczna: „<i>corresponding to Technology Readiness Levels 2, 3 and 4</i>".</p>
Art. 2 pkt 84, 85 i 86 GBER	<p>W opinii władz polskich nie jest zasadne przypisywanie poszczególnych kategorii prac badawczo-rozwojowych do poziomów TRL w sposób sztywny. Uszczegółowienie ww. definicji może okazać się niekorzystne, gdyż definiowanie badań przemysłowych i eksperymentalnych prac rozwojowych w odniesieniu do TRL odbiega od metodyki dotychczas stosowanej zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym. Obecnie badania przemysłowe definiowane są jako badania odpowiadające TRL od 2 do 6 (proponowana w projekcie rozporządzenia zmiana: od 2 do 4), natomiast eksperymentalne prace rozwojowe - jako odpowiadające TRL od 7 do 9 (proponowana zmiana: od 5 do 8). Zastosowanie zawężonej definicji badań przemysłowych niewątpliwie wpłynie na zmniejszenie liczby projektów realizowanych w ich zakresie, dlatego też bardziej zasadne jest definiowanie kategorii działalności badawczo-rozwojowej zgodnie z dotychczasową praktyką.</p> <p>Ewentualnie, w opinii władz polskich przyporządkowanie kategorii prac badawczych do poszczególnych TRL należy potraktować raczej w sposób elastyczny (np. analogicznie do tego, jaki występuje na gruncie <i>Zasad ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną</i> (Dz. Urz. UE C 198 z 27.06.2014 r., s. 1) - por. przypis nr 2 na str. 19), co oznacza, że w konkretnej, indywidualnej sprawie, ze względu na jej specyfikę, może zaistnieć potrzeba przypisania danego TRL do innej kategorii prac badawczych niż wynika to np. z obecnie proponowanej zmiany do GBER. W szczególności, mogą się zdarzyć sytuacje, w których prace na TRL 9 powinny być zaliczane do eksperymentalnych prac rozwojowych. Może być tak wtedy, gdy - np. ze względów ekonomicznych (kiedy z konieczności ostateczna forma technologii jest produktem końcowym do wykorzystania do celów komercyjnych, a jej produkcja jest zbyt kosztowna, aby służyła ona jedynie do demonstracji) - ta ostateczna forma technologii używana do demonstracji, może i powinna być zaimplementowana w docelowym systemie (w warunkach rzeczywistych, komercyjnych).</p> <p>Gdyby jednak i to rozwiązanie nie było dla Komisji akceptowalne, władze polskie zwracają się z prośbą o zdefiniowanie badań przemysłowych jako badań odpowiadających TRL od 2 do 6 (proponowana w projekcie rozporządzenia zmiana: od 2 do 4), natomiast eksperymentalnych prac</p>

	<p>rozwojowych - jako odpowiadających TRL od 7 do 9 (proponowana zmiana: od 5 do 8).</p> <p>Warto dodatkowo zwrócić uwagę, że aktualna wersja Podręcznika Frascati z 2015 r. nie posługuje się już terminem „badania przemysłowe”, ale wprowadza pojęcie „badań stosowanych”. Z kolei w odniesieniu do definicji eksperymentalnych prac rozwojowych - aktualna wersja Podręcznika Frascati z 2015 r. posługuje się pojęciem „prac rozwojowych”.</p>
Art. 2 pkt 138 i pkt 138a GBER	<p>Nie jest zrozumiałe, dlaczego projektodawca wprowadza do rozporządzenia pojęcie „<i>sieci dosyłowych nowej generacji</i>” i to do tych sieci odnosi się w projektowanym art. 56e ust. 3 GBER. Istnienie bądź planowanie sieci dosyłowych, jakkolwiek niezbędnych do zapewnienia powszechnych, nowoczesnych usług łączności, nie powinno być kryterium warunkującym dopuszczalność udzielenia pomocy, wyłączonej spod obowiązku zgłoszenia. Takim kryterium, skorelowanym z celami Komisji, powinno być istnienie albo planowanie sieci w warstwie dostępowej, tak jak to jest obecnie w definicji sieci NGA określonej w obowiązującym art. 2 pkt 138 GBER. Jednocześnie należy zauważyć, że także definicja sieci NGA nie przystaje już do uwarunkowań społeczno-gospodarczych oraz stanu rozwoju technologii telekomunikacyjnych. Co istotne, zauważył to także sam prawodawca unijny, który w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1972/2018 <i>ustanawiającej Europejski kodeks łączności elektronicznej</i>, w art. 2 w pkt 2, zawarł definicję „<i>sieci o bardzo dużej przepustowości</i>”, stanowiącej kontynuację oraz rozwinięcie legalne dotychczas stosowanego pojęcia „<i>sieci NGA</i>”.</p> <p>Podsumowując, proponuje się wykreślenie z projektu rozporządzenia pkt 138a w art. 2 GBER, z jednoczesnym dodaniem do projektu przepisu nowelizującego art. 2 pkt 138 GBER poprzez zastąpienie definicji „<i>sieci nowej generacji</i>” definicją „<i>sieci o bardzo dużej przepustowości</i>”, odwołującą się do definicji określonej w art. 2 pkt 2 dyrektywy 1972/2018, oraz stosowne znowelizowanie przepisów odwołujących się w swojej treści do definicji sieci NGA. Należy zauważyć, że projekt posługuje się już sformułowaniem „<i>sieci o bardzo dużej przepustowości</i>” w projektowanym art. 56e ust. 3 lit. e) GBER.</p>
Art. 2 pkt 171 i 173 GBER	<p>W art. 2 dodano definicję „<i>komercyjnego pośrednika finansowego</i>”, zgodnie z którą oznacza on pośrednika finansowego, który działa na zasadzie zysku i całkowicie na własne ryzyko, bez gwarancji publicznej, z wyjątkiem krajowych banków lub instytucji prorozwojowych (ang. <i>national promotional banks or institutions</i>, zwane dalej NPBI). Podobnie, proponowana w nowym</p>

	<p>art. 2 pkt 173 GBER definicja „funduszy rynkowych” nie obejmuje funduszy NPBI, które działają na warunkach rynkowych, na zasadzie zysku i na własne ryzyko.</p> <p>Podobnie, proponowana w nowym art. 2 pkt 173 GBER definicja „funduszy rynkowych” nie obejmuje funduszy NPBI, które działają na warunkach rynkowych, na zasadzie zysku i na własne ryzyko.</p> <p>W tym kontekście należy zdecydowanie podkreślić, że ewentualne wykluczenie w powyższym zakresie powinno odnosić się warunków i zasad prowadzonej działalności danego podmiotu (niezależnie czy jest krajowym bankiem rozwoju czy nie), a nie statusu nadanego przez prawo krajowe, które zgodnie z unijnym prawem pomocy publicznej powinno mieć drugorzędne znaczenie. Nie znajdujemy żadnego uzasadnienia, żeby ze względu na pełnienie roli krajowego banku rozwoju, dany podmiot był wykluczony z zakresu ww. definicji.</p> <p>Warto podkreślić, że takie ukształtowanie zasad udzielania pomocy publicznej wyłącza możliwość korzystania przez krajowe banki rozwoju z przeznaczenia pomocy regulowanego w art. 56f GBER, co może negatywnie wpływać na konkurencję pomiędzy pośrednikami finansowymi działającymi na tym samym rynku, a dysponującymi innymi podstawami prawnymi do udzielania pomocy publicznej (dodatkowe wyjaśnienia w tym zakresie w tabeli poniżej).</p> <p>Biorąc pod uwagę konsekwencje takiej klasyfikacji tych podmiotów, władze polskie zwracają się z prośbą o usunięcie wyłączeń dotyczących NPBI.</p> <p>W warunkach polskich wyłączenia te objęłyby Bank Gospodarstwa Krajowego, który jest jedyną instytucją o charakterze banku prorozwojowego i który na zasadach ogólnych podlega regulacjom ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe oraz nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.</p>
Art. 2 pkt 172 GBER	W wersji polskiej w przepisie tym przed słowem „kwalifikowalnego” brakuje słowa „oznacza”.
Art. 2 pkt 174 GBER	W definicji obszaru białego wskazano, że istnienie lub planowane powstanie infrastruktury w ciągu 3 lat na zasadach komercyjnych ma być weryfikowane na podstawie odpowiednich map lub w wyniku konsultacji publicznych. Nie jest określone, kto ma wyznaczyć te obszary - państwa członkowskie czy Komisja, która ma przyznawać pomoc. Jest to niezwykle istotne, gdyż poszczególne państwa członkowskie wyznaczają obszary białe o różnym stopniu szczegółowości. Brak doprecyzowania będzie skutkował nierównymi warunkami na poziomie unijnym.

Art. 2 pkt 175 i pkt 176 GBER	Dodawane pkt 175 i 176 mają w wersji polskiej tożsame nazwy definiowanych wyrażeń („obszary szare”), ale różne brzmienie definicji. Stąd wydaje się, że dokonano niewłaściwego tłumaczenia nazwy wyrażenia definiowanego w pkt 176.
Art. 2 pkt 177 GBER	Nie jest zrozumiałe, jakimi przesłankami kierował się projektodawca przy definiowaniu różnicy pomiędzy parametrami sieci istniejących a wspieranych pomocą państwa, która potwierdzałaby „skokową zmianę” dopuszczającą wsparcie na obszarach szarych. W szczególności nie jest zrozumiałe, dlaczego za punkt delimitacyjny został przyjęty parametr symetrycznej przepustowości powyżej 300 Mb/s (jak wiemy, obecnie realizowane sieci szerokopasmowe umożliwiają świadczenie detalicznych usług o przepustowościach wynoszących 1 Gb/s i wyższych) oraz dlaczego za kryterium skokowej zmiany zostało uznane zapewnianie otwartego dostępu hurtowego (jest to bowiem standardowe zjawisko rynkowe, niezależnie od faktu realizacji sieci na zasadach komercyjnych albo z udziałem pomocy państwa). Nie negując potrzeby ustalenia dodatkowych warunków dopuszczających udzielanie pomocy na obszarach szarych władze polskie sugerują ponowną rewizję przyjętych założeń dotyczących skokowej zmiany, a niezależnie od tego także ich szczegółowe uzasadnienie.
Art. 2 pkt 183 i 184 GBER	Sformułowanie „ <i>rozwój technologiczny</i> ” nie było dotychczas w GBER stosowane. W związku z tym powstaje wątpliwość, czy jest to wyłącznie kwestia polskiego tłumaczenia (wówczas należałoby poprawić to sformułowanie na „ <i>rozwój</i> ”), czy wprowadza się nową kategorię wydatków. Jeżeli wprowadzane jest nowe pojęcie „ <i>rozwój technologiczny</i> ”, należy zauważyć, że może być ono różnie rozumiane, ponieważ nie zostało zdefiniowane i może stanowić pole do nadużyć. W takiej sytuacji warto doprecyzować w przepisach art. 2 pkt 183 i 184 GBER jakiego rodzaju wydatki stanowią wydatki na rozwój technologiczny.
Art. 2 pkt 184 GBER	Projekt nowelizacji wprowadza do rozporządzenia nowe pojęcie „ <i>innowacyjne spółki o średniej kapitalizacji</i> ”. W związku z tym należy zauważyć, że termin „ <i>przedsiębiorstwo/spółka o średniej kapitalizacji</i> ” stosowany jest przez Europejski Bank Inwestycyjny czy m.in. w rozporządzeniu Invest EU oraz w rozporządzeniach KE ustanawiających Europejski Program Rozwoju Przemysłu Obronnego (EDIDP) oraz Europejski Fundusz Obronny (EDF)” i określa limit zatrudnienia do 3000 pracowników. W związku z tym władze polskie proponują rozważenie ujednolicenia limitu zatrudnienia dla takich

	spółek w różnych dokumentach UE i podniesienie go w GBER z 1500 do 3000 pracowników.
Art. 2 pkt 185 GBER	Definicja „ <i>małej spółki o średniej kapitalizacji</i> ” (ang. <i>small mid-cap</i>) nie jest spójna z definicją w rozporządzeniu Invest EU, co powoduje, że także wytyczne inwestycyjne Invest EU, które są podstawą do określenia kwalifikowalności wydatków w przeznaczeniach pomocy wskazanych w sekcji 16, bazują na innej definicji niż ta proponowana do umieszczenia w GBER.
Art. 4 ust. 1 lit. i) GBER	<p>W art. 4 ust. 1 lit. i) GBER maksymalne kwoty pomocy, których przekroczenie powoduje obowiązek zgłoszenia, były zasadniczo uregulowane wprost w przepisie, a nie w treści poszczególnych artykułów dedykowanych różnym przeznaczeniom pomocy. W związku z powyższym, z uwagi na konieczność zachowania przyjętej wcześniej konstrukcji, władze polskie proponują zastosowanie w nowo dodawanych punktach w lit. i) zmianę zaproponowanego odesłania, tj. przepisu w następującym brzmieniu:</p> <p><i>„(vii) w przypadku pomocy na projekty, którym przyznano znak jakości w postaci pieczęci doskonałości w ramach programu „Horyzont 2020» lub programu »Horyzont Europa«: 2,5 mln EUR na przedsiębiorstwo i na projekt”;</i></p> <p><i>(viii) w przypadku pomocy na projekty w ramach współfinansowania i na łączenie w zespoły, progi określone w ramach programu „Horyzont 2020» lub »Horyzont Europa«.”.</i></p>
Art. 8 ust. 3 lit. b) GBER	W art. 8 ust. 3 lit. b) GBER dodany akapit drugi odsyła do ust. 3, a więc dokonuje odesłania „do samego siebie”. Przez zastosowanie takiego odesłania przepis traci na czytelności.
Art. 11 GBER	<p>Zmieniana formuła wprowadzająca w art. 11 GBER powinna otrzymać brzmienie: <i>„Państwa członkowskie, lub ewentualnie - w przypadku pomocy przyznawanej na projekty w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej - państwo członkowskie, w którym siedzibę ma instytucja zarządzająca określona w art. 21 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 lub [art. 44 nowego rozporządzenia w sprawie EWT], w zależności od tego, które z nich ma zastosowanie, przekazuje Komisji:”.</i></p> <p>W proponowanej zmianie brak jest wyrazów: <i>„Parlamentu Europejskiego i Rady”</i> przed numerem rozporządzenia 1299/2013, które występują w aktualnie obowiązującym art. 11 GBER.</p>
Art. 20 i art. 20a	GBER powinien jednoznacznie i precyzyjnie regulować kwestie dotyczące

GBER	<p>podziału odpowiedzialności, uprawnień i obowiązków pomiędzy państwami członkowskimi w zakresie oceny występowania pomocy publicznej, sprawdzania warunków dopuszczalności pomocy oraz publikowania, monitorowania i raportowania w programach Interreg. Z uwagi na specyfikę i różnorodność rozwiązań krajowych w zakresie pomocy publicznej trudno jest wypracować jednolite rozwiązania w ramach programu Interreg, które uwzględnią konieczne do spełnienia wymogi poszczególnych prawodawstw krajowych.</p> <p>TFUE oraz rozporządzenie GBER były tworzone dla państw jako niezależnych podmiotów prawa międzynarodowego, a nie dla obszarów bez podmiotowości prawno-międzynarodowej (tj. regionów różnych państw członkowskich podlegających jurysdykcji krajowej). Przepisy unijne w zakresie pomocy publicznej nie zawierają systemowych rozwiązań uwzględniających międzynarodowy charakter programów EWT. W konsekwencji nie regulują jednoznacznie i precyzyjnie kwestii dotyczącej podziału odpowiedzialności, uprawnień i obowiązków pomiędzy państwami członkowskimi w zakresie oceny występowania pomocy publicznej, sprawdzania warunków dopuszczalności pomocy oraz publikowania, monitorowania i raportowania. Konieczność dopasowania do międzynarodowych programów pomocowych przepisów dedykowanych dla państwa jako wyodrębnionego podmiotu prawa międzynarodowego stanowi utrudnienie zarówno dla instytucji wdrażających jak i beneficjentów w programach EWT. Brak ostatecznych rozstrzygnięć na poziomie przepisów unijnych, który porządek prawny jest rozstrzygający w zakresie pomocy publicznej w programach EWT sprawia, że państwa członkowskie zmuszone są uzgadniać między sobą zasady realizacji zadań wynikających z dopuszczenia pomocy publicznej w programie. Nie zawsze jest możliwe wypracowanie rozwiązań zadawalających wszystkie strony. Nie wynika to jednak ze złej woli państw członkowskich. Najczęstszą przyczyną braku rozwiązań, które symetrycznie rozkładają na wszystkie państwa członkowskie obciążenia w zakresie „obsługi” pomocy publicznej jest to, że propozycja jednego państwa nie jest możliwa do zastosowania w innym (np. z uwagi na ograniczenia wynikające z prawodawstwa krajowego).</p> <p>Dlatego w omawianym zakresie należałoby wypracować rozwiązanie dedykowane specjalnie dla programów EWT.</p>
Art. 20 ust. 2 ust. 2 i ust. 3 GBER	<p>Przepis art. 20 ust. 2 ust. 2 GBER w polskiej wersji językowej powinien mieć brzmienie:</p> <p><i>„a) koszty personelu;</i></p>

	<p>b) koszty biurowe i administracyjne;</p> <p>c) koszty podróży i zakwaterowania;</p> <p>d) koszty <u>doradztwa</u> i usług zewnętrznych;</p> <p>e) <u>koszty wyposażenia</u>; oraz</p> <p>f) koszty infrastruktury i robót.”.</p> <p>Wersje angielskie rozporządzeń: projektu rozporządzenia, rozporządzenia 481/2014 i nowego rozporządzenia w sprawie EWT, posługują się jednolitą terminologią „equipment” (w rozumieniu „wyposażenie”). Natomiast w polskiej wersji projektu rozporządzenia wprowadzono pojęcie „sprzęt”.</p> <p>Kategoria „sprzęt” jest pojęciem węższym niż kategoria „wyposażenie” określona w przepisach, do których odwołuje się projektowany art. 20 ust. 2 GBER. Sprzęt stanowi jeden z elementów wyposażenia. Dlatego pozostawienie w polskiej wersji językowej kategorii „sprzęt” może w przyszłości budzić wątpliwość w instytucjach wdrażających i u beneficjentów, czy możliwe jest zakupienie innych elementów wyposażenia (np. mebli), wymienionych zarówno w rozporządzeniu 481/2014, jak i w art. 38-43 nowego rozporządzenia w sprawie EWT w ramach kategorii „wyposażenie”.</p> <p>Podobnie projekt rozporządzenia w zmienianym art. 20 ust. 2 lit. d) oraz ust. 3 GBER posługuje się pojęciem „expertise”, które w języku polskim odpowiada znaczeniowo doradztwu. W proponowanej wersji polskiej projektu rozporządzenia termin ten tłumaczony jest jako „eksperci zewnętrzni” („external expertise”; art. 20 lit. d) oraz „wiedza fachowa” (ust. 3), co - szczególnie w drugim przypadku - nie odpowiada intencji projektodawcy (w tym przypadku również zasadna jest zmiana polskiego tłumaczenia).</p>
Art. 20a ust. 1 GBER	<p>Zgodnie z art. 20a ust. 1 GBER, określona kategoria pomocy będzie uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jeżeli zostały spełnione warunki ustanowione w tym artykule i rozdziale I. Tymczasem przepis ten jedynie dodatkowo w ust. 2 wprowadza limit kwoty. Jeżeli jedynym warunkiem pomocy miałby być ów limit, władze polskie poddają pod rozagę wkomponowanie treści ust. 2 w treść art. 20a ust. 1 GBER.</p>
Art. 25a ust. 2 i ust. 7 GBER Pkt 4 preambuły	<p>W odniesieniu do ang. “Aid for Marie Skłodowska-Curie and ERC Proof of Concept Actions”, pol. “Pomoc na działania takie jak Maria Skłodowska-Curie i weryfikacja poprawności projektu przez ERBN” należy zauważyć, że „ERC Proof of Concept” jest nazwa własną typu/rodzaju projektów i nie oznacza czynności weryfikacyjnych prowadzonych przez Europejską Radę</p>

	<p>ds. Badań Naukowych. Polskie tłumaczenie w tym zakresie jest mylące.</p> <p>Co więcej, użycie w tych przepisach zwrotu „<i>takie jak</i>” błędnie sugeruje, że jego zakresem mogą być objęte także inne działania, że „<i>Maria Skłodowska-Curie i weryfikacja poprawności projektu przez ERBN</i>” zostały wskazane tylko przykładowo.</p>
Art. 25a ust. 4 GBER	<p>Niezbędne jest wyraźne wskazanie w treści rozporządzenia, że poziom oraz kategorie kosztów, ustalane w ramach instrumentów wykorzystujących rozwiązania <i>Seal of Excellence</i> będą miały bezpośrednie zastosowanie także w przypadku programów i inicjatyw, z których finansowane będą projekty posiadające <i>Seal of Excellence</i>. Innymi słowy, jeżeli np. w Horyzoncie 2020 działania dla MŚP mają poziom dofinansowania 100% lub 70%, to takie same poziomy oraz katalog kosztów powinien obowiązywać np. w Programie Operacyjnym Inteligentny Rozwój (POIR).</p> <p>Wskazane jest zatem zapewnienie, by odpowiednie zapisy dotyczące kwalifikowalności kosztów projektów, które otrzymały <i>Seal of Excellence</i>, zostały odpowiednio uwzględnione w szczególności w POIR, w taki sposób, by beneficjenci <i>Seal of Excellence</i> i POIR mogli stosować taki sam katalog kosztów kwalifikowalnych.</p>
Art. 25a ust. 5 i ust. 7 GBER	<p>W art. 25 ust. 5 oraz ust. 7 zdanie 2 GBER występuje niespójność dot. intensywności w porównaniu ze sposobem określania intensywności w innych artykułach GBER (w brzmieniu: „<i>maksymalna intensywność</i>”). Poziom intensywności w wysokości 100% nie ma odniesienia do żadnej podstawy dającej możliwość zweryfikowania, czy intensywność została zachowana. Brak podstawy, do której należy odnosić 100%, tj.: czy chodzi o 100% kosztów kwalifikowalnych, czy o 100% poniesionych wydatków, czy o inne rozwiązanie wynikające ze specyfiki programów Horyzont 2020 i Horyzont Europa.</p>
Art. 25a ust. 6 GBER	<p>Władze polskie proponują ujednolicenie podejścia co do finansowania MŚP oraz beneficjentów grantów działań „<i>Maria Skłodowska Curie</i>” (zaprezentowanego w pkt 7 tego artykułu), czyli odejście od poziomu kwotowego wysokości pomocy dla MŚP korzystającego z rozwiązań <i>Seal of Excellence</i>. Przyjęte rozwiązanie zapewni większą elastyczność działania po stronie beneficjentów, jak i podmiotów przyznających pomoc, w szczególności w przypadku możliwych zmian zasad instrumentów w programach Horyzont 2020 oraz Horyzont Europa. Ponadto należy zauważyć, że maksymalna kwota pomocy dla instrumentu MŚP wynosi 2,5 mln EUR na projekt w Programie Horyzont 2020, natomiast w rozporządzeniu do Horyzontu Europa kwestia ta</p>

	nie została uregulowana.
Art. 25a ust. 6 GBER	W przypadku, gdyby poprzednia uwaga nie została uwzględniona, należy zauważyć, że kwota 2,5 mln EUR na przedsiębiorstwo i na projekt (patrz również nowy art. 4 pkt vii GBER) jest progiem niższym niż limit dopuszczalnej „zwykłej” pomocy na badania i rozwój (7,5 mln EUR - 40 mln EUR). Zachodzi wobec tego wątpliwość, czy wsparcie projektów badawczo-rozwojowych, którym przyznano <i>Seal of Excellence</i> , może być ocenione również w ramach art. 25 GBER. Władze polskie zwracają się z prośbą o wyjaśnienie tej kwestii.
Art. 25a i art. 25b GBER	Zgodnie z art. 67 ust. 5 rozporządzenia 1303/2013 (CPR), w przypadku operacji, które otrzymały <i>Seal of Excellence</i> lub operacji wybranych w ramach programu współfinansowanego z programu Horyzont Europa, instytucja zarządzająca może podjąć decyzję o przyznaniu bezpośredniego wsparcia z EFRR. Nie jest jednak jasne, która ze stron będzie zawierać umowę o dofinansowanie. Nie odnosi się do tego również rozporządzenie ustanawiające program ramowy Horyzont Europa. Czy w ramach projektów współfinansowania oraz projektów łączenia w zespoły będą podpisywania dwie umowy o dofinansowanie, jedna w ramach Horyzontu, druga z instytucja krajową? Jeżeli nie, co będzie podstawą i momentem udzielenia pomocy publicznej przez instytucję krajową?
Art. 25b GBER	W ocenie władz polskich niezbędne jest jasne wskazanie rodzajów instrumentów programu Horyzont 2020 oraz przyszłego Horyzont Europa, które mogą korzystać z wprowadzanych rozwiązań. Wskazanie to powinno być wprowadzone konsekwentnie także w ramach wszystkich aktów prawnych, których to rozwiązanie dotyczy.
Art. 25b GBER	W odniesieniu do ang. „ <i>Teaming actions</i> ”, pol. „ <i>łączenie w zespoły</i> ”, należy zauważyć, że <i>Teaming</i> jest nazwą własną. Tłumaczenie polskie wprowadza w błąd.
Art. 25b GBER	<p>Dla zachowania przejrzystości przepisu, istotnym jest uregulowanie kwestii kategorii kosztów kwalifikowanych i metody ich obliczania w ramach projektów współfinansowanych i w osobnym ustępie dla projektów w ramach łączenia w zespoły. Obecny zapis nie jest wystarczająco precyzyjny. Ponadto, maksymalne kwoty dofinansowania powinny zostać uregulowane w art. 4, zgodnie z przyjętą konstrukcją GBER.</p> <p>Ponadto, w nowym art. 25b GBER proponujemy po ust. 3 umieścić dotychczasowy ust. 5, a następnie ust. 4 i 6. Propozycja uporządkowania</p>

	wynika z faktu, że ust. 4 i ust.6 dotyczą Horyzontu 2020 i Horyzontu Europa, ust. 3 i 5 dotyczy wyłącznie Horyzont Europa.
Art. 25b ust. 4 GBER	<p>Brak jest w projekcie rozporządzenia definicji „całkowite finansowanie publiczne dla projektu”, w związku z czym nie jest jasne, czy wprowadzone w ust. 4 maksymalne intensywności pomocy dotyczą tylko tej części kosztów która będzie finansowana przez Państwo Członkowskie (część stanowiąca pomoc publiczną), czy dotyczą całości kosztów kwalifikowalnych, finansowanych ze wsparcia z Horyzontu 2020 lub Horyzontu Europa oraz wsparcia krajowego. Uregulowanie tego w przepisie jest decydujące dla poprawnej konstrukcji finansowej projektu i udzielenia legalnej pomocy publicznej. Przepisy powinny bowiem umożliwiać w sposób nie budzący wątpliwości obliczenie wartości dofinansowania projektu stanowiącego pomoc publiczną, również na potrzeby weryfikowania warunków dotyczących kumulacji przy przyszłych projektach, w jakich może wziąć udział beneficjent.</p> <p>Władze polskie proponują zatem wprowadzenie do projektu rozporządzenia definicji „całkowitego finansowania publicznego dla projektu” lub przeformułowania przepisu art. 25b GBER w tym zakresie w taki sposób, aby nie budził on wątpliwości interpretacyjnych. Jednocześnie zasadnym wydaje się ujednolicenie art. 25b ust. 4 GBER z art. 26b ust. 6 lit. d) GBER, w którym użyto w odniesieniu do części stanowiącej pomoc publiczną pojęcia „finansowanie publiczne”.</p>
Art. 25b ust. 5	Konstrukcja przepisu nie jest konsekwentna w stosunku do ust. 4 tego samego artykułu oraz brakuje w nim uregulowania kwestii intensywności dla finansowania w przypadku studiów wykonalności. Ust. 5 powinien regulować intensywność finansowania na badania podstawowe i przemysłowe, a następnie na prace eksperymentalne, analogicznie jak w ust. 4 oraz intensywność dla studiów wykonalności.
Art. 25b ust. 6 lit. d) GBER	Najistotniejszym problemem związanym z wdrożeniem mechanizmu monitorowania i wycofania infrastruktury badawczej jest zapewnienie wsparcia instytucjonalnego na rzecz poprawnego funkcjonowania tego mechanizmu w całym okresie amortyzacji całości infrastruktury wykorzystywanej w projekcie, w tym budynków, czyli np. w Polsce w okresie 30-40 lat, w sytuacji zmieniającej się mapy programów operacyjnych w kolejnych perspektywach finansowych. Instytucja zarządzająca programem operacyjnym sprawuje nadzór nad realizacją projektu tylko w okresie realizacji i sprawozdawczości, czyli przez około 10 lat. Brak jest prawnego

	<p>umocowania dla instytucji zarządzającej do wykonywania obowiązku monitorowania i wycofania infrastruktury badawczej po zakończeniu programu operacyjnego.</p> <p>Kolejny problem związany z wdrożeniem mechanizmu monitorowania i wycofania infrastruktury badawczej występuje na poziomie beneficjenta. Aparatura badawcza po okresie amortyzacji (kilka do kilkunastu lat) powinna być zastąpiona aparaturą nowej generacji, a więc brak jest podstaw do odpowiedzialnego zaciągania zobowiązań do realizacji reguły wiążącej okres monitorowania projektu z okresem amortyzacji całościowej infrastruktury wykorzystywanej w projekcie. Zadeklarowanie procentowego podziału działalności na gospodarczą - niegospodarczą na kilkudziesięcioletni okres czasu na niezmiennym poziomie generuje konieczność podjęcia przez beneficjenta pomocy wieloletniego zobowiązania do pokrycia kosztów utrzymania i użytkowania infrastruktury w części gospodarczej (nie tylko koszty standardowego użytkowania, ale też koszty wynagrodzenia personelu badawczego), ze środków pochodzących z działalności gospodarczej, której udział (z uwagi na innowacyjny charakter infrastruktury, postępujący rozwój technologiczny oraz trudny do oszacowania przychód z badań) jest trudny do realistycznego określenia w długiej perspektywie. Trudność tego zadania polega m.in. na braku porównywalnych danych historycznych oraz niemożności przewidywania cen usług badawczych, które mają być świadczone w oparciu o planowaną infrastrukturę (specyfika infrastruktury polega na tym że jest przeznaczona do realizacji unikalnej agendy badawczej). Tym samym brak jest gotowości beneficjenta do ponoszenia sankcji z tytułu niewywiązania się ze zobowiązania dotyczącego zadeklarowanego procentowego udziału wykorzystywania infrastruktury do celów komercyjnych. Przykładowo dla części uczelni w Polsce są to wymogi zaporowe skłaniające do rezygnacji z ubiegania się o wsparcie.</p> <p>Dlatego należy rozważyć możliwość rezygnacji z reguły wiążącej okres monitorowania projektu z okresem amortyzacji infrastruktury i przyjęcie jednolitego okresu monitorowania infrastruktury (np. okresu trwałości projektu lub okresu, w którym beneficjent jest zobowiązany do przechowywania dokumentacji projektów objętych pomocą publiczną - obecnie 10 lat).</p>
Art. 56d, art. 56e i art. 56f GBER	<p>Uzależnienie możliwości udzielania pomocy na podstawie art. 56f od spełnienia przez pośrednika finansowego definicji uregulowanej w art. 1 pkt 171, tj. <i>commercial financial intermediary</i>, może negatywnie wpływać na konkurencję między pośrednikami finansowymi. Pośrednicy klasyfikowani jako</p>

	<p>„Komercyjni” pośrednicy finansowi będą mogli oferować produkty finansowe na innych warunkach od pośredników, którzy do tej kategorii nie będą mogli być zakwalifikowani.</p> <p>Oznacza to, zgodnie z zaproponowaną przez Komisję regulacją, że na jednym rynku i jednocześnie, w sytuacji gdy Partner Wdrażający podejmie decyzję o wyborze więcej niż jednego pośrednika finansowego do wdrażania produktu finansowego (rozumianego jako produktu w ujęciu regulacji InvestEU), będzie on mógł być wdrażany na różnych warunkach, w oparciu o różne podstawy udzielania pomocy publicznej (56e i 56f).</p> <p>W tym kontekście należy zdecydowanie podkreślić, że w takim przypadku w odniesieniu do tego samego produktu InvestEU, pośrednik zakwalifikowany jako „komercyjny” (rozumieniu definicji art. 1 pkt 171), wyłącznie z tytułu takiego zakwalifikowania, będzie uprawniony do udzielania pomocy na lepszych warunkach cenowych i bez konieczności spełnienia dodatkowych warunków projektowych określonych w art. 56e.</p>
Art. 56d GBER	<p>W polskiej wersji art. 56d GBER wskazano, że przepisy te mają zastosowanie „<i>do pomocy w formie</i>” m.in. gwarancji UE. Sugeruje to, że gwarancja UE jest pomocą publiczną, podczas gdy środki te nie stanowią pomocy. Konieczna jest zmiana polskiego tłumaczenia w tym zakresie. Należy dodatkowo zwrócić uwagę na fakt, że wersja angielska jest w tym zakresie precyzyjniejsza: „<i>This section shall apply to aid comprised in any of the following:</i>”.</p>
Art. 56d i art. 56e GBER	<p>W projekcie rozporządzenia w odniesieniu do pomocy związanej z produktami finansowymi wspieranymi przez Fundusz InvestEU pojawiają się mało zrozumiałe zapisy, np.: „<i>Maksymalne progi określone w art. 56e i 56f mają zastosowanie do całkowitego pozostałego finansowania przyznanego beneficjentowi końcowemu w ramach dowolnego produktu finansowego wspieranego przez Fundusz InvestEU</i>” (art. 56d ust. 4), czy „<i>nominalna kwota całkowitego finansowania przyznanego beneficjentowi końcowemu na dany projekt w ramach wsparcia Funduszu Invest EU nie może przekraczać [70] mln EUR</i>” (art. 56e ust. 3). Budzą one wątpliwości co do rodzaju dofinansowania, które należy uwzględnić przy kumulacji do danego progu, ponieważ sugerują, że bierze się pod uwagę również wsparcie z Funduszu InvestEU. Konieczne jest doprecyzowanie tych pojęć w przepisach projektu rozporządzenia.</p>
Art. 56e GBER	<p>Nowy art. 56e GBER nie powinien być ograniczony jedynie do zakresu wskazanego w ust. 3-11. Zakres ten powinien być skorelowany z zakresem dziedzin kwalifikujących się do objęcia operacjami w ramach Programu</p>

	InvestEU.
Art. 56e GBER	<p>Konstrukcja nowego art. 56e GBER może sprawić, że - szczególnie w odniesieniu do programów instrumentów wdrażanych w zakresie MŚP oraz <i>Social Investments</i> i <i>Skills Window</i> - warunki niektórych produktów (np. pożyczek) na podstawie proponowanego art. 56e GBER mogą nie być atrakcyjne dla końcowego beneficjenta. Np. na podstawie art. 56e ust. 1 lit. a) i b) GBER, w przypadku MŚP, maksymalna wysokość finansowania na jednego beneficjenta końcowego wsparcia z Funduszu InvestEU (odpowiednio: 1 mln EUR oraz 500 tys. EUR) może się okazać mniej atrakcyjna niż pomoc <i>de minimis</i>. Wartość pomocy będzie porównywalna, ale cena produktu na poziomie końcowego beneficjenta będzie wyższa (wysokość oprocentowania). Sytuacja taka sprawia, że wartość dodana zaproponowanego środka pomocy jest dyskusyjna.</p>
Art. 56e ust. 3 GBER	<p>Projekt rozporządzenia dodaje do GBER sekcję 16, określającą granice wyłączenia obowiązku indywidualnego zgłoszenia pomocy związanej z produktami finansowymi wspieranymi przez Fundusz InvestEU. Jednym z obszarów pomocy w ramach projektowanego wyłączenia jest obszar wsparcia rozwoju sieci szerokopasmowych, a szczegółowe ramy dopuszczalności jego zastosowania zostały określone w art. 56e ust. 3 GBER. W obliczu zaproponowanej przez Komisję treści nowelizacji GBER, na poziomie tego samego aktu prawnego, w obszarze pomocy państwa na rozwój sieci szerokopasmowych, będą występowały 3 odrębne regulacje dotyczące wyłączeń spod obowiązku indywidualnego zgłoszenia pomocy, tj.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) art. 14 ust. 10 GBER - określający zasady udzielania pomocy regionalnej, 2) art. 52 GBER - określający zasady udzielania pomocy inwestycyjnej, 3) art. 56e ust. 3 GBER - określający zasady udzielania pomocy w ramach Funduszu InvestEU. <p>Należy jednocześnie zauważyć, że dotychczas obowiązujące art. 14 ust. 10 i art. 52 GBER zawierają co do zasady spójne podejście do udzielania pomocy na sieci szerokopasmowe, m.in.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dopuszczają jej udzielenie wyłącznie na tzw. obszarach białych (choć nieznacznie inaczej je definiują - pod kątem obowiązku przeprowadzenia konsultacji społecznych, 2) wymagają jej udzielenia na podstawie konkurencyjnej procedury wyboru oraz

	<p>3) zobowiązują beneficjenta pomocy do zapewnienia dostępu hurtowego do wspartej infrastruktury - posługując się także podobną siatką pojęciową.</p> <p>Tymczasem projektowany art. 56e ust. 3 GBER wraz z projektowanymi art. 2 pkt 138a i 174-179 GBER wprowadzają do rozporządzenia pojęcia oraz sformułowania nowe (tj. w sensie samej treści rozporządzenia, bowiem w sensie merytorycznym są to sformułowania lub pojęcia znane choćby z Wytycznych UE w sprawie stosowania reguł pomocy państwa do szybkiej budowy/rozbudowy sieci szerokopasmowych, 2013/C 25/01), do tego w sposób niespójny (o czym mowa w uwagach szczegółowych), przez co stosowanie tych przepisów może być obarczone dużym ryzykiem błędu.</p> <p>Przed wszystkim jednak należy zauważyć, że nowelizacja GBER w zakresie zasad udzielania pomocy na sieci szerokopasmowe, zamiast podjęcia próby ujednolicenia istniejących zasad i dostosowania ich do zmieniających się warunków rynkowych oraz do nowych celów Komisji Europejskiej w obszarze powszechnego dostępu do usług łączności elektronicznej, zawiera propozycję, która w sposób nieuzasadniony określa zasady udzielania pomocy w ramach centralnego instrumentu finansowego Komisji, preferencyjne względem pomocy, jaka może być udzielana na podstawie GBER w ramach innych inicjatyw Unii (np. polityka spójności) lub państw członkowskich. Jako przykład można tu przytoczyć umożliwienie udzielania, wyłączonej spod obowiązku zgłoszenia, pomocy w ramach InvestEU na tzw. „szarych obszarach”, co jest wprost niedopuszczalne na podstawie zarówno art. 14 ust. 10 GBER, jak i art. 52 GBER. Nota wyjaśniająca załączona do projektu rozporządzenia nie podejmuje się wyjaśnienia tych rozbieżności ani nie zawiera ich stosownego uzasadnienia.</p> <p>Kolejnym zarzutem, jaki można postawić projektowanym przepisom, jest nierozstrzygnięcie sposobu stosowania przepisów GBER w przypadku, gdy dany projekt szerokopasmowy będzie finansowany wspólnie w ramach Funduszu InvestEU oraz innego źródła (taka sytuacja jak się wydaje może mieć miejsce, gdy finansowanie projektu w ramach InvestEU, poza uzupełniającym wkładem krajowym, do którego zastosowanie mieć będzie projektowany art. 56e ust. 3 GBER, uzupełniane będzie także środkami z dodatkowego źródła krajowego - na podstawie proponowanych przepisów nie jest to zabronione). W tym zakresie nota wyjaśniająca także nie zawiera wyjaśnienia.</p> <p>Wydaje się, że projektowane przepisy dążą do zrealizowania celu, jakim jest osiągnięcie sukcesu we wdrażaniu instrumentu InvestEU, tworząc jednak w ten sposób swego rodzaju wyłom w systemie zasad udzielania pomocy publicznej na wsparcie rozwoju sieci szerokopasmowych, wyłączonej spod obowiązku</p>
--	--

	<p>zgłoszenia. Przedstawiciele Polski podczas wielu wydarzeń branżowych z udziałem przedstawicieli Dyrekcji Generalnej KE ds. Konkurencji sygnalizowali potrzebę kompleksowej aktualizacji stanowiska Komisji względem zasad pomocy państwa w obszarze sieci szerokopasmowych, zauważając, że utrzymywanie obecnych poglądów (wyrażonych m.in. w treści GBER oraz „Wytycznych szerokopasmowych”) przy rosnącej liczbie stanów faktycznych, które wymagają indywidualnego zgłoszenia Komisji (niezależnie od źródła finansowania pomocy państwa) spowoduje swego rodzaju „zablokowanie” – tak Komisji, która może utracić zdolność do rozpatrywania spraw o zatwierdzenie pomocy na sieci szerokopasmowe, jak i co gorsza realizacji celów w zakresie powszechnego dostępu do nowoczesnej łączności elektronicznej do roku 2025 (a określonych przecież przez samą Komisję).</p> <p>Należy stanowczo podkreślić potrzebę unifikacji GBER w zakresie dopuszczalnych warunków udzielania pomocy na rozwój infrastruktury szerokopasmowej, wyłączonej spod obowiązku zgłoszenia. Dostrzegając jednocześnie, że kierunek dopuszczalności wyłączenia, określony w projektowanym art. 56e ust. 3 GBER, co do zasady zasługuje na poparcie (poza uwagami, o których będzie mowa w innych punktach), w szczególności w zakresie podniesienia parametrów sieci, wobec których określany będzie rodzaj obszaru interwencji (biały/szary/czarny), jak również w zakresie dopuszczenia „wyłączonej” pomocy państwa na obszarach szarych, proponujemy uzupełnienie projektu o nowelizację art. 14 ust. 10 GBER i art. 52 GBER, które w nowym brzmieniu odzwierciedlałyby warunki dopuszczalnego wyłączenia określone w projektowanym art. 56e ust. 3 GBER, z alternatywnym pozostawieniem albo rezygnacją z art. 56e ust. 3 w projekcie rozporządzenia.</p> <p>W zależności od sposobu uwzględnienia ww. uwagi ogólnej sugerujemy przesunięcie przepisów pkt 174-176, 178 i 179 w art. 2 do sekcji katalogu definicji stosowanych w odniesieniu do pomocy na infrastrukturę szerokopasmową, bądź postulujemy całkowitą z nich rezygnację.</p>
Art. 56e ust. 3 GBER	Biorąc pod uwagę wartość przyszłych nakładów na infrastrukturę szerokopasmową i oczekiwane przez beneficjentów zaangażowanie polskiego banku prorozwojowego (BGK), proponujemy podwyższenie limitu do 100 mln EUR.
Art. 56e ust. 3 lit. b ppkt i oraz lit. c ppkt ii) GBER	Wydaje się, że kryteria sprawiedliwych, rozsądnych i odpowiednich warunków dotyczą nie konkurencyjnej procedury wyboru szanującej neutralność technologiczną (jak sugerowałoby literalne brzmienie projektowanych

	przepisów), ale otwartego dostępu do wspieranej infrastruktury (jak sugeruje odwołanie do art. 52 ust. 5 i 6 GBER).
Art. 56e ust. 3 lit. c), d), e) GBER	Wydaje się, że projektowane przepisy przeczą sobie nawzajem. Zgodnie z lit. c) dopuszczalne jest udzielanie pomocy na obszarach szarych, a zgodnie z lit. d) do wsparcia projektów realizowanych zarówno na obszarach białych, jak i szarych, zastosowanie mają kryteria dopuszczalności pomocy dla obszarów szarych. Tymczasem wg. literalnego brzmienia lit. e) wyłączone jest wsparcie tak na obszarach czarnych, jak i obszarach, na których istnieje lub jest planowana co najmniej jedna sieć o bardzo dużej przepustowości - czyli na obszarach szarych. Konieczne jest zatem pozostawienie w treści projektowanej lit. e) odniesienia wyłącznie do zakazu udzielania pomocy na obszarach czarnych.
Art. 56e ust. 4 lit. a) GBER	Biorąc pod uwagę wartość przyszłych nakładów w sektorze i jego rozwój oraz oczekiwane przez beneficjentów zaangażowanie polskiego banku prorozwojowego (BGK), proponujemy podwyższenie limitu do 250 mln EUR.
Art. 56e ust. 4 i 6 GBER Art. 8 GBER	<p>Sekcja 16 „<i>Pomoc związana z produktami finansowymi wspieranymi przez Fundusz InvestEU</i>” ma zastosowanie do pomocy finansowej, takiej jak gwarancje i produkty finansowe w ramach Funduszu InvestEU, przekazywanej pośrednikom finansowym i beneficjentom końcowym. Pomoc taka na podstawie projektowanego art. 56e ust. 4 i 6 GBER może być stosowana na rzecz portów i na infrastrukturę i działania o charakterze socjalnym, edukacyjnym i kulturalnym. Przeznaczenia pomocy objęte tymi przepisami są obecnie objęte GBER na podstawie art. 1 ust. 1 lit. j i n, które dotyczą pomocy na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz pomocy na rzecz portów. Przepisy projektowanej sekcji 16 (art. 56d- 56f) zawierają warunki udzielania nowych kategorii pomocy, które mają być stosowane wraz ze znowelizowanymi przepisami ogólnymi. Projekt proponuje zmianę ogólnych przepisów GBER w zakresie regulacji wspólnych, takich jak zakres stosowania rozporządzenia, definicje, progi pomocy powodujące obowiązek zgłoszenia, przejrzystość pomocy, intensywność pomocy i koszty kwalifikowane, oraz kumulacja pomocy.</p> <p>Przepisy te nie zawierają jednak jasnych zasad dotyczących zaliczania kosztów kwalifikowanych i kumulacji różnych rodzajów pomocy udzielanych na te same przeznaczenia, w przypadku gdy będą one podlegać więcej niż jednej kategorii pomocy zgodnie z rozporządzeniem. Tak będzie w przypadku np. pomocy dla portów i częściowo pomocy na cele związane z kulturą.</p>

	<p>Nowelizowany art. 8 ust. 3 lit b) GBER zawiera zastrzeżenie, że koszty wsparcia w ramach Funduszu InvestEU nie są brane pod uwagę przy ustalaniu zgodności z przepisami dotyczącymi kumulacji zawartymi w art. 8 ust. 3 rozporządzenia, natomiast następny akapit proponowanego przepisu sugeruje, że pomoc ta podlega kumulacji w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowanych. W związku z tym, przepisy projektu, w tym zakresie, wymagają doprecyzowania.</p>
Art. 56e ust. 5 lit. b) GBER	<p>W przepisie tym przewiduje się, że: „<i>Pomoc inwestycyjną na wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł energii przyznaje się wyłącznie w odniesieniu do nowych instalacji wybranych w drodze procedury przetargowej zgodnej z zasadami konkurencji w oparciu o jasne, przejrzyste i niedyskryminacyjne kryteria.</i>”. Wskazana procedura przetargowa pojawia się nie po raz pierwszy w ramach GBER, natomiast wciąż nie są jasne kryteria kwalifikowalności do takiej procedury i sprawia to wiele problemów we właściwym stosowaniu przepisów. Konieczne jest doprecyzowanie, jakie warunki powinna spełniać procedura, by mogła być uznana za przetargową.</p>
Art. 56e ust. 5 i 7 GBER	<p>Art 56e ust. 5 GBER nie informuje wprost o możliwości wsparcia rozwoju infrastruktury gazowej, tj. biogazowej, biometanowej, biowodorowej, której budowa, modyfikacja bądź rozbudowa jest konieczna do wdrażania projektów związanych z wykorzystaniem biogazów odnawialnych, w tym w transporcie, np. do zatlaczania do sieci gazowych OSDg celem wykorzystania energii/substratu zatłoczonego surowca do późniejszej produkcji biopaliw/biokomponentów.</p> <p>Wprowadzie w ust. 7 jest wzmianka o pomocy dla projektów obejmujących „infrastrukturę paliw alternatywnych lub infrastrukturę służącą bezemisyjnej/niskoemisyjnej mobilności”, ale władze polskie nie mają pewności interpretacyjnej w tym zakresie.</p> <p>Zatem zasadne jest albo uzupełnienie projektu rozporządzenia o te możliwości związane z produkcją i zatlaczaniem biogazu do sieci dystrybucyjnych, a nie uwzględnienie tylko wyłączeń dla projektów związanych z infrastrukturą energetyczną, albo potwierdzenie, że produkcja, zatlaczanie i przetwarzanie biogazu/biometanu/biowodoru również mogą być objęte wsparciem z Funduszu InvestEU, a ich finansowanie wyłączone będzie z obowiązku notyfikacji KE.</p>
Art. 56e ust. 8 pkt a) lit. ii) GBER	<p>Nie jest zrozumiałe, dlaczego w art. 56e ust. 8 punkt a) lit. ii) GBER wprowadzono warunek, że w przypadku infrastruktury gospodarowania</p>

	<p>odpadami ogranicza się zakres pomocy do infrastruktury wykorzystywanej do zarządzania odpadami wytwarzanymi przez inne przedsiębiorstwa. Takie brzmienie wyklucza z możliwości uzyskania pomocy w ramach GBER projekty dotyczące infrastruktury wykorzystywanej do zarządzania odpadami komunalnymi, które to odpady powstają w zasadniczej części w gospodarstwach domowych, jak również wyklucza projekty dotyczące infrastruktury służącej do zagospodarowania odpadów własnych przedsiębiorstwa. Oba typy projektów, a w szczególności dotyczące gospodarowania odpadami komunalnymi, mają istotne znaczenie dla poprawy gospodarki odpadami w Polsce. Zatem proponuje się całkowite wykreślenie ograniczenia zawartego w art. 56e ustęp 8 punkt a), lit. ii) tj. fragmentu „o ile jest ona wykorzystywana do zarządzania odpadami wytwarzanymi przez inne przedsiębiorstwa”.</p> <p>W przeciwnym razie pomoc związana z produktami finansowymi wspieranymi przez Fundusz InvestEU przeznaczona na infrastrukturę gospodarowania odpadami komunalnymi oraz na infrastrukturę służącą do zagospodarowania odpadów własnych przedsiębiorstw nie zostałaby wyłączona z obowiązku zgłoszenia w ramach projektowanego rozporządzenia.</p>
Art. 56e ust. 8 lit a) i ust. 9 GBER	<p>W nowym art. 56e ust. 8 lit. a) GBER przewiduje się m.in. pomoc na infrastrukturę wodociagową i kanalizacyjną oraz infrastrukturę gospodarowania odpadami. Ponieważ powyższą infrastrukturę można traktować wężiej bądź szerzej, nie jest jasne, czy brak uszczegółowienia zakresu kosztów, które można objąć pomocą, oznacza zgodę na szerokie rozumienie zakresu rzeczowego tych rodzajów infrastruktury. Proponuje się zatem doprecyzowanie, na jaki zakres kosztów kwalifikowalnych inwestycji możliwe jest udzielanie pomocy publicznej w ramach tych przeznaczeń.</p> <p>Podobna wątpliwość definicyjna dotyczy pojęcia „<i>infrastruktury badawczej</i>” na potrzeby art. 56e ust. 8 lit a (iii) GBER. Wprowadzie w art. 2 GBER znajduje się definicja infrastruktury badawczej (pkt 91), ale przyporządkowana jest ona do pomocy na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną, a zatem prawdopodobnie nie dotyczy art. 56e GBER. Należałoby zatem zdefiniować przedmiotowe pojęcie.</p> <p>Podobna uwaga dotyczy art. 56e ust. 9. Można wnosić z obecnych przepisów, że pomoc wyszczególniona w lit. a) i b) nie wymaga ustalania kosztów kwalifikowalnych jak w sekcji 7 GBER. Konieczne jest potwierdzenie lub doszczegółowienie w tym zakresie.</p>
Art. 56e ust. 10	Przepis wymaga preredagowania, gdyż zaproponowane brzmienie jest

lit. a) ppkt iii) GBER	niejasne i nieprecyzyjne. Przykładowo, w przypadku małych spółek o średniej kapitalizacji przy obecnym brzmieniu powstają wątpliwości, czy to eksperymentalne prace rozwojowe powinny być realizowane na obszarach objętych pomocą, czy też taka spółka powinna mieć siedzibę, zakład lub oddział na obszarze objętym pomocą.
Art. 56e ust. 11 GBER	Nie jest jasne, czy na podstawie tego przepisu MŚP, małe lub innowacyjne spółki o średniej kapitalizacji mogą otrzymać finansowanie wspierane przez Fundusz InvestEU na zasadach określonych w pkt a) albo w pkt b), a więc czy pkt a) i b) są niezależne od siebie. Wydaje się, że pkt a) dotyczy przypadków finansowania do 30 mln zł, dla przedsiębiorstw spełniających określone w tym punkcie kryteria, natomiast pkt b) dotyczy MŚP, małych lub innowacyjnych spółek o średniej kapitalizacji, gdzie zastosowano kryterium kwoty i rodzaju finansowania, bez względu na to, czy przedsiębiorstwo spełnia warunki wymienione w pkt a). Władze polskie zwracają się z prośbą o wyjaśnienie tej wątpliwości.
Art. 56e ust. 11 lit. b) ppkt v) GBER	Władze polskie proponują podniesienie nominalnej kwoty całkowitego finansowania przyznanego beneficjentowi końcowemu w ramach wsparcia Funduszu InvestEU z 200 tys. EUR do 500 tys. EUR w przypadku <i>equity</i> tj. wsparcia w formie wkładu kapitałowego. Kwota 200 tys. EUR jest kwotą zbyt niską.
Art. 56e ust. 10 lit. a (iii) GBER	Jako, że sformułowanie „aktualny stan techniki” nie zostało zdefiniowane, może być różne interpretowane i powinno zostać doprecyzowane.
Art. 56e ust. 11 lit. b) ppkt v) GBER	Ang. <i>EUR 200 000 for equity</i> , pol. <i>200 000 EUR w przypadku <u>kapitału własnego</u></i> : powinno być „wkładu kapitałowego”.
Uwaga dodatkowa - Koszty uproszczone w przypadku mechanizmów komplementarności	<p>Dla zapewnienia efektywnego wykorzystania mechanizmów komplementarności (tj. <i>Seal of Excellence</i>, współfinansowanie) niezbędnym uproszczeniem jest umożliwienie stosowania zasad kwalifikowania wydatków, w tym w szczególności kosztów uproszczonych (tzw. SCOs) charakterystycznych dla programów zarządzanych z poziomu UE w przypadku finansowania projektów objętych tymi mechanizmami.</p> <p>Taką możliwość wydają się zapewniać aktualnie proponowane przepisy GBER: Art. 7 ust. 1 (<i>The amounts of eligible costs may be calculated in accordance with the simplified cost options set out in Regulation (EU) No 1303/2013 of the European Parliament and of the Council*, or [new CPR Regulation], whichever is applicable provided that the operation is at least partly</i></p>

	<p><i>financed through a Union fund that allows the use of those simplified cost options and that the category of costs is eligible according to the relevant exemption provision.) w powiązaniu m.in. z art. 25(a) ust. 4: The categories, maximum amounts and methods of calculation of eligible costs shall be those defined under the Horizon 2020 SME-instrument or under the Horizon Europe programme.).</i></p> <p>Ponadto należy zauważyć, że przywołane w art. 7 ust. 1 GBER przepisy rozporządzenia 1303/2013 (CPR) i nowego rozporządzenia CPR dot. SCO określają formy kosztów uproszczonych nie tylko w sposób bezpośredni poprzez wskazanie konkretnych stawek (rozwiązania tzw. <i>off-the-shelf</i>), ale też pozwalają na stosowanie stawek kosztów uproszczonych z innych programów UE (takich jak programy ramowe na rzecz badań i innowacji) poprzez odniesienie do metod ustalania tych kosztów w innych politykach UE.</p> <p>W aktualnym rozporządzeniu 1303/2013 (CPR) mówi o tym art. 48 ust. 2 c): <i>in accordance with the rules for application of corresponding unit costs, lump sums and flat rates applicable in Union policies for a similar type of operation;</i>.</p> <p>Mając na uwadze powyższe władze polskie proszą o potwierdzenie, że na podstawie przywołanych przepisów możliwe będzie zastosowanie form kosztów uproszczonych określonych w przepisach regulujących zasady wdrażania programów zarządzanych centralnie (Horyzont 2020, Horyzont Europa) w projektach korzystających z mechanizmów komplementarności.</p>
--	---

Z poważaniem,
 Michał Holeksa
 Wiceprezes Urzędu Ochrony
 Konkurencji i Konsumentów
 /podpisano elektronicznie/